

พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

พ.ศ. ๒๕๔๖

นางสนธิกาญจน์ เพื่อนสงคราม

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย

บทความใช้เพื่อการนำออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา

รายการเจตนารมณ์กฎหมาย

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

บทความวิทยุ

เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๖

เรียบเรียงโดย
สนธิกาญจน์ เพื่อนสงคราม
วิทยากรชำนาญการพิเศษ

บทนำ

ประเทศไทยขึ้นชื่อในเรื่องความหลากหลายของทรัพยากรทางธรรมชาติทั้งภูเขา แม่น้ำและทะเล ซึ่งเป็นวัตถุดิบที่ล้ำค่า ส่งผลให้ผู้คนในชุมชน หมู่บ้าน ทุกภูมิภาค นำทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีอยู่มากมาสร้างสรรค์ด้วยกรรมวิธีและภูมิปัญญาท้องถิ่น และการที่ประเทศไทยมีความหลากหลายทางชีวภาพ ส่งผลให้เกิดพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์เฉพาะถิ่นขึ้น จนก่อกำเนิดเป็นของกิน ของใช้ อันเป็นเอกลักษณ์ตามแบบฉบับของตนเอง กระจายอยู่ทั่วประเทศไทยในสินค้าหลายประเภท เช่นทุเรียนนนทบุรี มะขามหวานเพชรบูรณ์ ปลาหมึกแม่กลอง ไข่เค็มไชยา ข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ เป็นต้น ซึ่งชื่อผลิตภัณฑ์มักจะทำด้วยแหล่งผลิต กลายเป็นสิ่งที่รับประกันถึงคุณภาพและความอร่อยที่เชื่อถือได้ ซึ่งสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ถือว่าเป็นบทบาทและมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นในธุรกิจการค้าในปัจจุบัน การค้าระหว่างประเทศเกี่ยวกับสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงอันเนื่องมาจากมีแหล่งผลิตในพื้นที่ เช่น ไวน์ สุรา เนยแข็ง เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย เป็นต้น ก็เป็นผลมาจากความต้องการของประชาชนที่จะบริโภคสินค้าคุณภาพบวกกับกำลังซื้อที่เพิ่มขึ้นของผู้บริโภค พื้นที่บางประเทศหรือบางภูมิภาคได้กลายเป็นแหล่งกำเนิดของสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียง เนื่องจากพื้นที่นั้นมีลักษณะทางภูมิศาสตร์ อากาศ หรือสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการผลิตสินค้าหรือการทำให้สินค้านั้นมีคุณภาพดี แต่คุณภาพ คุณลักษณะหรือชื่อเสียงของสินค้าก็อาจเกิดจากการที่ผู้อยู่อาศัยในพื้นที่นั้นได้พัฒนาปรับปรุงกระบวนการผลิต จนมีความเชี่ยวชาญหรือมีเทคนิควิธีการผลิตที่ดี ซึ่งผู้คนมักจะคุ้นเคยกับชื่อสินค้าที่พวกเขาซื้อสถานที่เข้าไว้ด้วย แต่บางครั้งเหตุผลของการใช้ชื่อเหล่านั้นอาจไม่ได้ตรงกับเหตุผลของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เสมอไป เช่น บางที่เราเรียกข้าวซอยเชียงใหม่ ลาบเป็ดสุรินทร์ ขนมหม้อแกงเมืองเพชร อาจเป็นเพราะว่าคนทำมาจังหวัดนั้น ๆ และไม่ได้หมายความว่าข้าวซอยร้านนั้นทำจากเชียงใหม่ ลาบเป็ดทำจากสุรินทร์เสมอไป จึงอาจกล่าวได้ว่า การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับภูมิปัญญาชาวบ้าน และชุมชนท้องถิ่น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ผลิตสินค้า โดยที่สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จริง ๆ นั้น มีกลไกทางกฎหมายรองรับที่จะช่วยให้ชื่อนั้นได้รับการคุ้มครองทางกฎหมายทั้งจากกฎหมายไทย กฎหมายระหว่างประเทศ และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ทางการค้าได้

ความเป็นมาเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๖

กระทรวงพาณิชย์ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. ต่อคณะรัฐมนตรี โดยมีหลักการและเหตุผลที่จะให้มีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เพื่อป้องกันมิให้ประชาชนสับสนหลงผิดในแหล่งกำเนิดทางภูมิศาสตร์ของสินค้า โดยกำหนดให้มีการขอขึ้นทะเบียน และเพื่อเป็นการอนุวัติการตามพันธกรณีที่ประเทศไทยมีตามข้อ ๒๒ ถึงข้อ ๒๔ แห่งความตกลงการค้าโลก ซึ่งประเทศไทยจะต้องดำเนินการภายใน ๕ ปี นับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๓๘ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๒ และเมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๔ คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ตามที่กระทรวงพาณิชย์เสนอและได้นำเสนอต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณา โดยได้ผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา คณะกรรมาธิการร่วมของทั้งสองสภา และได้นำทูลเกล้าฯ ถวายพระพรมาภิไธยในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้

พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๖ มีด้วยกันทั้งหมด ๔๓ มาตรา แบ่งเป็นหมวด ๑ บททั่วไป หมวด ๒ การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ หมวด ๓ การแก้ไขและเพิกถอนทะเบียน

สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ หมวด ๔ การใช้และการสั่งระงับการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ หมวด ๕ การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าเฉพาะอย่าง หมวด ๖ คณะกรรมการสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และหมวด ๗ บทกำหนดโทษ

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๖

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติ

เนื่องจากประเทศไทยมีนโยบายที่จะให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อป้องกันมิให้ประชาชนสับสนหรือหลงผิดในแหล่งภูมิศาสตร์ของสินค้า โดยกำหนดให้มีการขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าที่มาจากแหล่งภูมิศาสตร์ และห้ามการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์อันจะทำให้เกิดความสับสนหรือหลงผิดในแหล่งภูมิศาสตร์อันแท้จริงของสินค้าที่ระบุในทะเบียน ในขณะเดียวกันนโยบายดังกล่าวเป็นการอนุวัติการตามพันธกรณีที่ประเทศไทยมีตามข้อ ๒๒ ถึงข้อ ๒๔ แห่งความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า ในภาคผนวกท้ายความตกลงมาร์ราเกซจัดตั้งองค์การการค้าโลกด้วย แต่กฎหมายไทยในปัจจุบันยังไม่เพียงพอที่จะรองรับนโยบายการให้ความคุ้มครองและรองรับพันธกรณีดังกล่าวได้ สมควรมีกฎหมายคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

นิยามศัพท์ที่สำคัญ

“สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์” หมายความว่า ชื่อ สัญลักษณ์ หรือสิ่งอื่นใดที่ใช้เรียกหรือใช้แทนแหล่งภูมิศาสตร์ และที่สามารถบ่งบอกว่าสินค้าที่เกิดจากแหล่งภูมิศาสตร์นั้นเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ ชื่อเสียง หรือคุณลักษณะเฉพาะของแหล่งภูมิศาสตร์ดังกล่าว ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นการพิจารณาโดยมุ่งเน้นที่ตัวสินค้าเป็นสำคัญ

แหล่งภูมิศาสตร์ หมายความว่า พื้นที่ของประเทศ เขต ภูมิภาคและท้องถิ่น และให้รวมถึงทะเล ทะเลสาบ แม่น้ำ ลำน้ำ เกาะ ภูเขา หรือพื้นที่อื่นทำนองเดียวกัน

สินค้า หมายความว่า สิ่งของที่สามารถซื้อขายแลกเปลี่ยนหรือโอนกันได้ ไม่ว่าจะเกิดโดยธรรมชาติหรือเป็นผลผลิตทางการเกษตร รวมถึงผลิตภัณฑ์ทางหัตถกรรมและอุตสาหกรรม

ชื่อสามัญ หมายความว่า ชื่อที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่าเป็นชื่อที่ใช้เรียกขานสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่ง

ลักษณะของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นทรัพย์สินทางปัญญาประเภทหนึ่ง แบ่งได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑. สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยตรง (Direct Geographical Indication) กล่าวคือ เป็นชื่อทางภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับสินค้านั้น ๆ โดยตรง เช่น ไชยา เพชรบูรณ์ ดอยตุง เป็นต้น

๒. สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยอ้อม (Indirect Geographical Indication) กล่าวคือ เป็นสัญลักษณ์หรือสิ่งอื่นใดที่ไม่ใช่ชื่อทางภูมิศาสตร์ ซึ่งใช้เพื่อบ่งบอกแหล่งภูมิศาสตร์อันเป็นแหล่งกำเนิดหรือแหล่งผลิตของสินค้า เช่น สัญลักษณ์ประจำอำเภอหรือจังหวัด รูปยาโมจังหวัดนครราชสีมา รูปห่อไอเฟลประเทศฝรั่งเศส เป็นต้น

สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ขอขึ้นทะเบียนสำหรับสินค้าใดต้องไม่มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ คือ

๑. เป็นชื่อสามัญของสินค้าที่จะใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น เพราะมีวัตถุประสงค์ที่จะให้มีลักษณะเฉพาะที่จะเป็นการบ่งชี้ถึงแหล่งของสินค้านั้น ๆ หากระบุชื่อสามัญจะทำให้ไม่มีการบ่งชี้ถึงแหล่งที่มาของสินค้านั้น

๒. เป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือนโยบายแห่งรัฐ เพราะไม่ต้องการส่งเสริมให้มีสิ่งบ่งชี้ดังกล่าว

กรณีที่เป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของต่างประเทศพระราชบัญญัติฉบับนี้ก็ให้ความคุ้มครองเช่นกัน แต่ต้องปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายของประเทศนั้น และใช้สืบเนื่องตลอดมาจนถึงวันยื่นคำขอขึ้นทะเบียนในประเทศไทย

กฎหมายคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ต่างจากกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาฉบับอื่น ๆ ในเรื่องสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการใช้ทรัพย์สินทางปัญญานั้น คือ กฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์มุ่งให้สิทธิแก่ชุมชนแต่กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาฉบับอื่น เช่น กฎหมายสิทธิบัตร กฎหมายเครื่องหมายการค้า เป็นต้น จะมุ่งให้ความคุ้มครองแก่ผู้มายื่นคำขอจดทะเบียนเท่านั้น

ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทย

ลักษณะตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทย (Thai Geographical Indication - GI) เป็นตราของกรรมทรัพย์สินทางปัญญาที่ออกให้แก่ผู้ผลิตสินค้า GI เพื่อรับรองว่าเป็นสินค้าที่มาจากแหล่งภูมิศาสตร์ที่ได้รับขึ้นทะเบียนไว้ โดยต้องมีการปฏิบัติตามคู่มือและแผนการควบคุมที่มีการกำหนดไว้

ผู้มีสิทธิขอขึ้นทะเบียน

ได้มีการกำหนดบุคคลหรือหน่วยงานที่มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ดังนี้

(๑) ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคลซึ่งมีเขตรับผิดชอบครอบคลุมบริเวณแหล่งภูมิศาสตร์ของสินค้า

(๒) บุคคลธรรมดา กลุ่มบุคคล หรือนิติบุคคลซึ่งประกอบกิจการค้าเกี่ยวข้องกับสินค้าที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และมีถิ่นที่อยู่ในแหล่งภูมิศาสตร์ของสินค้า

(๓) กลุ่มผู้บริโภคหรือองค์กรผู้บริโภคสินค้าที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

เงื่อนไขของการขอรับความคุ้มครอง

เงื่อนไขสำคัญในการขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ได้แก่ คุณภาพ ชื่อเสียง หรือคุณลักษณะเฉพาะอื่นๆ ของสินค้าที่จะใช้กับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น จะต้องมีความสัมพันธ์กับท้องถิ่นหรือสถานที่ภูมิศาสตร์นั้น ตัวอย่างเช่น กรณีของไข่เค็มไชยาที่มีลักษณะเฉพาะที่นักชิมทั้งหลายติดใจ คือ ไข่แดงที่ใหญ่และแดงสดนั้น เป็นผลมาจากอาหารตามธรรมชาติที่เป็ดกินและมีอยู่เฉพาะในท้องถิ่นนั้นเท่านั้น ดังนั้น แม้จะนำเป็ดพันธุ์เดียวกันไปเลี้ยงที่จังหวัดอื่น ก็จะได้ไข่ที่มีลักษณะเดียวกันกับที่ได้จากการเลี้ยงในอำเภอไชยา เช่นนี้ถือได้ว่าคุณภาพของไข่เค็มไชยานั้นมีความสัมพันธ์กับท้องถิ่นนั้นแล้ว

การเตรียมการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ผู้ประกอบการผลิตจะต้องทำความเข้าใจก่อนว่า ไม่ใช่ชื่อพื้นที่ทุกพื้นที่ หรือสินค้าทุกประเภท จำเป็นจะต้องได้รับการคุ้มครองเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ผู้ประกอบการผลิตควรจะต้องทำการศึกษาให้ดีและต้องพยายามรวมกลุ่มกันเพื่อพูดคุยหาข้อสรุป สำหรับขั้นตอนการเตรียมการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สามารถสรุปได้ดังนี้

๑. กำหนดสินค้าที่ต้องการคุ้มครอง และรวมกลุ่มผู้ประกอบการทั้งสายการผลิต เพื่อการศึกษาถึงความเป็นไปได้ของการขอขึ้นทะเบียน

๒. การจัดทำข้อกำหนดในการผลิตสินค้า การกำหนดขอบเขตของพื้นที่ในการผลิต ความเชื่อมโยงของสินค้ากับพื้นที่ และประวัติศาสตร์ความเป็นมา

๓. การขึ้นทะเบียนตามกฎหมายต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญา หรือสำนักงานพาณิชย์จังหวัด เพื่อให้ได้รับความคุ้มครองโดยสมบูรณ์ตามกฎหมาย

๔. การจัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบและกลไกควบคุมการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ตามที่ขอขึ้นทะเบียนไว้

ผู้มีสิทธิใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียน

เมื่อผู้มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์มายื่นคำขอขึ้นทะเบียน และต่อมาสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นได้รับการขึ้นทะเบียนตามที่ได้ยื่นคำขอไว้ ผู้ที่มีสิทธิใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น จะไม่จำกัดเฉพาะผู้ที่มาขอขึ้นทะเบียนเท่านั้นแต่จะรวมถึงบุคคลอื่นด้วย คือ ให้สิทธิแก่บุคคลอื่น ๆ ในการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียน ได้แก่ บุคคล ๒ กลุ่ม คือ ผู้ผลิตสินค้าที่อยู่ในท้องถิ่นนั้น และผู้ประกอบการค้าที่เกี่ยวกับสินค้านั้น

ผลของการขึ้นทะเบียน

สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนไว้แล้ว เช่น ไช้เค็มไชยาย่อมส่งผลให้เฉพาะคนในท้องถิ่นของอำเภอไชยาที่ทำการผลิตไช้เค็มเท่านั้นที่มีสิทธิใช้คำว่า “ไช้เค็มไชยา” กับไช้เค็มที่ผลิตขึ้นได้ คนในท้องถิ่นอื่นแม้จะผลิตไช้เค็มออกขายเช่นเดียวกันก็ไม่มีสิทธิใช้คำว่า “ไช้เค็มไชยา” ทั้งนี้หากมีการละเมิดโดยมีบุคคลอื่นใช้คำดังกล่าว เพื่อแสดงหรือทำให้ผู้บริโภคหลงเชื่อว่าไช้เค็มของตนเป็นไช้เค็มที่มาจากอำเภอไชยาแล้ว เช่นนี้ย่อมถือได้ว่าเป็นการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยมิชอบ ซึ่งเป็นความผิดและต้องรับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้

การสั่งระงับการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

หากปรากฏว่ามีผู้ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้กับกรมทรัพย์สินทางปัญญา นายทะเบียนอาจมีคำสั่งให้ระงับการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น เป็นระยะเวลาไม่เกินสองปี นับจากวันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

การเพิกถอนทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ตามปกติการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น เมื่อได้ขึ้นทะเบียนแล้วก็จะได้รับความคุ้มครองตลอดไปโดยไม่มีกำหนดระยะเวลา เว้นแต่ปรากฏเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้ในภายหลัง ผู้มีส่วนได้เสียหรือพนักงานเจ้าหน้าที่อาจร้องขอให้เพิกถอนทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้

๑. การขอขึ้นทะเบียนหรือการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้กระทำไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรืออำพราง หรือมีรายการข้อความผิดจากความเป็นจริงในขณะที่รับขึ้นทะเบียน
๒. สถานการณ์เปลี่ยนแปลงไป และการเปลี่ยนแปลงนั้นทำให้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์มีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนด หรือทำให้รายการเกี่ยวกับแหล่งภูมิศาสตร์หรือรายการอื่นเปลี่ยนแปลงไปจากที่ลงไว้ในทะเบียน

อายุการคุ้มครอง

สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ขึ้นทะเบียนแล้วจะได้รับการคุ้มครองตลอดไป โดยไม่มีกำหนดระยะเวลา เว้นแต่จะมีการเพิกถอนทะเบียน

การคุ้มครองสำหรับสินค้าเฉพาะอย่าง

สินค้าเฉพาะอย่าง หมายถึง สินค้าที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ได้ประกาศกำหนดเป็นสินค้าเฉพาะอย่าง ได้แก่ ข้าว ไข่ ไวน์ และสุรา ซึ่งสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในประเภทเหล่านี้จะได้รับความคุ้มครองระดับพิเศษ กล่าวคือ หากมีการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์กับสินค้าที่ไม่ได้มาจากแหล่งภูมิศาสตร์ที่ระบุในคำขอ แม้ว่าผู้ใช้จะได้ระบุแหล่งภูมิศาสตร์ที่แท้จริงก็ตาม รวมถึงการใช้คำว่าชนิด ประเภท แบบ หรือคำ หรือสิ่งทำนองเดียวกัน ประกอบกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ใช้กับสินค้านั้น เช่น จะบรรยายในฉลากว่า ข้าวชนิดนี้เป็นข้าว

ชนิดเดียวกับข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ผลิตจากจังหวัดเชียงใหม่ไม่ได้ เพราะถือว่าสินค้าข้าวเป็นสินค้าเฉพาะอย่าง
ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ได้ประกาศกำหนดไว้ เป็นต้น

เอกสารและหลักฐานที่ใช้ในการขอขึ้นทะเบียน

๑. คำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (สข.๐๑) พร้อมสำเนา ๑ ชุด
๒. หลักฐานอื่น ๆ ของผู้ขอ เช่น สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หนังสือรับรองนิติบุคคล เป็นต้น
๓. สำเนาหนังสือมอบอำนาจ และสำเนาบัตรประจำตัวของผู้รับมอบอำนาจ (ถ้ามี)
๔. ภาพถ่ายของสินค้าที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ขอขึ้นทะเบียน
๕. ต้นฉบับ สำเนา หรือภาพถ่ายฉลากสินค้าที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ขอขึ้นทะเบียน
๖. เอกสารอื่น ๆ ได้แก่
 - ๖.๑ เอกสารยืนยันความมีคุณภาพ ชื่อเสียง คุณสมบัติหรือคุณลักษณะอื่นของสินค้า
 - ๖.๒ เอกสารยืนยันถึงความเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์
 - ๖.๓ ภาพถ่ายแผนที่แสดงขอบเขตพื้นที่ของแหล่งภูมิศาสตร์ที่ขอขึ้นทะเบียน
 - ๖.๔ เอกสารยืนยันว่าสินค้ามีแหล่งกำเนิดมาจากพื้นที่แหล่งภูมิศาสตร์

อัตราค่าธรรมเนียม

๑. คำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ฉบับละ ๑,๐๐๐ บาท
๒. คำคัดค้านการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ฉบับละ ๑,๐๐๐ บาท
๓. ค่าอุทธรณ์คำสั่งหรือคำวินิจฉัยของนายทะเบียน ฉบับละ ๑,๐๐๐ บาท
๔. ค่าขอแก้ไขทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ฉบับละ ๒๐๐ บาท
๕. ค่าขอเพิกถอนทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ฉบับละ ๒๐๐ บาท
๖. ค่าขออื่นๆ ฉบับละ ๒๐๐ บาท

คณะกรรมการสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ได้มีการกำหนดให้มีคณะกรรมการสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วยบุคคลจากหลายฝ่ายทั้ง
ภาครัฐและเอกชน โดยให้ปลัดกระทรวงพาณิชย์เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา อัยการสูงสุด ผู้แทนสหภาพนายความ และผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาประวัติศาสตร์
รัฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เกษตรศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ศิลปศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ หรือโบราณคดี ซึ่ง
คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่เกินสิบสี่คน โดยในจำนวนนี้ให้แต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิในภาคเอกชนอย่างน้อยหกคน
ซึ่งมีผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้วยเป็นกรรมการ โดยให้อธิบดี
กรมทรัพย์สินทางปัญญาเป็นกรรมการและเลขานุการ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญดังต่อไปนี้

๑. ให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง
๒. พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัตินี้
๓. พิจารณาสั่งให้แก้ไขหรือเพิกถอนทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

บทกำหนดโทษ

ได้มีการกำหนดว่าการกระทำดังต่อไปนี้เป็นการกระทำโดยมิชอบ

- ๑) การใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อแสดงหรือทำให้ผู้อื่นหลงเชื่อว่าสินค้าที่มีได้มาจากแหล่ง
ภูมิศาสตร์ที่ระบุไว้เป็นสินค้าที่มาจากแหล่งภูมิศาสตร์ดังกล่าว
- ๒) การใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ทำให้เกิดความสับสนหรือหลงผิดในแหล่งภูมิศาสตร์ของสินค้า
และในคุณภาพ ชื่อเสียงหรือคุณลักษณะอื่นของสินค้านั้น เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ประกอบการรายอื่น

ผู้ใดมีการกระทำการตามนี้ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองแสนบาท

รัฐมนตรีอาจมีการกำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าให้สินค้าประเภทใดเป็นสินค้าเฉพาะอย่าง และการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์กับสินค้าที่ได้มีแหล่งภูมิศาสตร์ที่ระบุไว้ในคำขอขึ้นทะเบียนเป็น การกระทำโดยมิชอบ ถึงแม้ว่าผู้ใช้จะได้ระบุแหล่งภูมิศาสตร์อันแท้จริงของสินค้านั้นไว้ด้วยหรือกระทำการใดที่แสดงให้เห็นทราบถึง แหล่ง ภูมิศาสตร์อันแท้จริงของสินค้านั้นก็ตาม ในกรณีที่สินค้าเฉพาะอย่างที่กำหนดในกฎกระทรวงมีสิ่งบ่งชี้ทาง ภูมิศาสตร์เหมือนกันหรือพ้องกันแต่เป็นสินค้าที่มีแหล่งภูมิศาสตร์ต่างกัน เมื่อมีการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทาง ภูมิศาสตร์สำหรับสินค้านั้นแล้ว ให้การใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ใน กฎกระทรวง

ผู้ใดไม่กระทำการตามนี้ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองแสนบาท

ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้กรรมการหรือคณะอนุกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเรียกบุคคล ที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหรือสิ่งใดมาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามความจำเป็น

ผู้ใดไม่มาให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งเอกสารหรือสิ่งใดต่อคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการต้องระวางโทษ ปรับไม่เกินห้าพันบาท

กรณีผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ผู้ซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่ กรรมการ ผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือผู้แทนนิติบุคคล ต้องรับโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ ว่ามิได้มีส่วนรู้เห็นยินยอม และสิทธิใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไม่มีระยะเวลาสิ้นสุดความคุ้มครอง

ประโยชน์ของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ได้มีการกำหนดถึงประโยชน์ของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ดังนี้

๑. เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค เนื่องจากหากผู้บริโภคเกิดความหลงผิดในสินค้า จะทำให้ไม่ได้รับ สินค้าตามมาตรฐานที่ต้องการจากฉลากหรือชื่อที่ใช้ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสุขอนามัยและความปลอดภัยของ ประชาชน

๒. เพื่อคุ้มครองผู้ผลิตและป้องกันการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม คือ เป็นการป้องกันผู้ประกอบการที่นำ ชื่อเสียงของคู่แข่งไปแอบอ้างโดยทุจริต และอ้างแหล่งผลิตโดยมิชอบ เพื่อหาประโยชน์จากชื่อเสียงของ ชุมชนอื่นๆ ที่ผลิตสินค้าชนิดเดียวกัน

๓. เพื่อการเพิ่มมูลค่าของสินค้าให้ผู้ผลิตและเป็นเครื่องมือทางการตลาด สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ สามารถเป็นสื่อให้เห็นว่าผลิตภัณฑ์ดังกล่าวได้ผลิตขึ้นในประเทศใดประเทศหนึ่ง หรือท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง การระบุชื่อประเทศหรือท้องถิ่น จะต้องทำให้ผู้บริโภคเข้าใจว่าสินค้านั้นมีลักษณะพิเศษต่างไปจากสินค้าจำพวก เดียวกันที่ผลิตขึ้นจากแหล่งอื่น ซึ่งจะส่งผลให้สินค้านั้นมีราคาสูงขึ้นหรือจำหน่ายได้มากขึ้น เช่น ไข่เค็มไชยา มีดอร์ญญิก ส้มโอนครชัยศรี มะขามหวานเพชรบูรณ์ ข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ เป็นต้น นอกจากนี้ยังเป็นการช่วย ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ผลิตแต่ละรายได้อีกด้วย

๔. เพื่อให้มีการดูแลรักษามาตรฐานของสินค้า สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นเหมือนเครื่องหมาย รับรองคุณภาพ และแหล่งที่มาของสินค้า เนื่องจากเงื่อนไขหนึ่งของการขอรับความคุ้มครองในสิ่งบ่งชี้ ทางภูมิศาสตร์ ผู้ขอจะต้องแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่และตัวสินค้า ทั้งในแง่คุณภาพ ชื่อเสียง หรือคุณลักษณะใดๆ เช่น วิธีการผลิต วัตถุดิบที่ใช้ เป็นต้น ซึ่งส่งผลถึงคุณภาพเฉพาะของสินค้าจากแหล่งนั้น กลุ่มผู้ผลิตจึงต้องมีส่วนร่วมอย่างมากในการช่วยกันรักษาคุณภาพหรือชื่อเสียงนั้นๆ ไว้

๕. เพื่อช่วยกระจายรายได้สู่ชนบทและส่งเสริมอุตสาหกรรม สินค้าที่ขอขึ้นทะเบียนโดยส่วนใหญ่ เป็นสินค้าเกษตร เพื่อปัจจัยด้านสภาพดินฟ้าอากาศหรือสภาพพื้นที่ที่จะส่งผลอย่างมากต่อคุณภาพของสินค้า

การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ จึงเป็นการช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่นโดยตรง และเป็นการนำเอาชื่อเสียงที่มีมานานมาใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้า

๖. เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนและรักภูมิปัญญาท้องถิ่น ประโยชน์ทางอ้อมของการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ คือ การสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มชนในท้องถิ่นที่ต้องร่วมกันพัฒนาคุณภาพสินค้าของตน สร้างความผูกพันและความภาคภูมิใจในถิ่นกำเนิด อันเป็นการสร้างคุณค่าให้กับท้องถิ่นซึ่งจะเป็นการช่วยลดปัญหาแรงงานชนบทอพยพเข้าสู่เมืองได้อีกทางหนึ่ง

การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในประเทศไทย

๑. กฎหมายอาญา กฎหมายอาญาได้ถูกใช้เป็นส่วนหนึ่งในการให้ความคุ้มครองแก่สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ กล่าวคือ มาตรา ๒๗๑ ได้บัญญัติว่า "ผู้ใดขายของโดยหลอกลวงด้วยประการใดๆ ให้ผู้ซื้อหลงเชื่อในแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพหรือปริมาณแห่งของนั้นอันเป็นเท็จ ถ้าการกระทำนั้นไม่เป็นความผิดฐานฉ้อโกง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ" ดังนั้น จะเห็นได้ว่าหากมีการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริงซึ่งทำให้ผู้ซื้อหลงเชื่อในแหล่งกำเนิดก็จะเป็นความผิดตามมาตรานี้ แต่มีข้อสังเกตว่าหากผู้ขายมิได้หลอกลวงผู้ซื้อ ก็ไม่เป็นความผิดตามมาตรานี้ เช่น ผู้ขายระบุไว้ชัดเจนว่าเป็นมะขามหวานเพชรบูรณ์ซึ่งปลูกในยะลา เป็นต้น แต่การกระทำนี้อาจเป็นการทำให้ชื่อเสียงหรือกิตติศัพท์ของผู้ค้าอื่กรายหนึ่งหรือของสินค้านั้นเกิดความเสียหายได้ ดังนั้น จะเห็นได้ว่ากฎหมายอาญามาตรา ๒๗๑ มิได้มุ่งที่จะให้ความคุ้มครองแก่ผู้มีสิทธิในการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่แท้จริง นอกจากนี้อาจจะมีปัญหาการตีความคำว่า "ผู้ซื้อ" ในมาตรา ๒๗๑ ควรจะครอบคลุมถึงผู้บริโภคทุกคนแม้ว่าจะไม่ได้เป็นผู้ที่ซื้อสินค้านั้นหรือไม่ จึงอาจกล่าวได้ว่ากฎหมายอาญายังไม่เพียงพอที่จะให้ความคุ้มครองแก่สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

๒. กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๒ ว่า "การโฆษณาจะต้องไม่ใช่ข้อความที่เป็นการไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรือใช้ข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม ทั้งนี้ ไม่ว่าข้อความดังกล่าวนั้นจะเป็นข้อความที่เกี่ยวกับแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพ หรือลักษณะของสินค้าหรือบริการ ตลอดจนการส่งมอบ การจัดหา หรือการใช้สินค้าหรือบริการ..." ดังนี้ถือได้ว่าเป็นการให้ความคุ้มครองแก่สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ทางหนึ่งเช่นกัน แต่จุดมุ่งหมายที่แท้จริงของพระราชบัญญัติฉบับนี้นั้น คือ การให้ความคุ้มครองแก่ผู้บริโภคเป็นหลัก ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าหากข้อความที่ใช้ ไม่ได้เป็นข้อความที่จะทำให้ผู้บริโภคสับสนหรือหลงผิดเกี่ยวกับแหล่งกำเนิด เช่น การใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ควบคู่กับการระบุที่มาที่แท้จริงดังที่ได้ยกตัวอย่างไว้ในกรณีของกฎหมายอาญาข้างต้น ซึ่งอาจจะทำให้ผู้ค้ารายอื่นเสียหายแต่ก็ไม่อาจถือได้ว่าเกิดผลเสียต่อสังคมโดยรวม ดังนั้นอาจถือได้ว่าการกระทำดังกล่าวไม่เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค แต่เมื่อพิจารณาในแง่ของการค้าแล้วจะเห็นได้ว่าเป็นการแข่งขันทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม ซึ่งผู้ประกอบการที่มีสิทธิที่แท้จริงในการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นควรจะมีสิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์อันเกิดจากชื่อเสียงและกิตติศัพท์ของสินค้าของตน

๓. กฎหมายเครื่องหมายการค้า ในบางประเทศกฎหมายเครื่องหมายการค้าอาจเข้ามามีบทบาทสำคัญในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ แต่เนื่องจากทฤษฎีของกฎหมายเครื่องหมายการค้าอันอาจแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ ซึ่งในบางประเทศรวมถึงประเทศไทย หลักการและวัตถุประสงค์ของกฎหมายเครื่องหมายการค้า มีความแตกต่างกับการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์อย่างสิ้นเชิง กล่าวคือ ในขณะที่เครื่องหมายการค้าจะบ่งบอกความแตกต่างระหว่างเจ้าของหรือตัวผู้ผลิตสินค้า แต่สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จะบ่งบอกถึงพื้นที่ที่ผลิต นอกจากนี้ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ เมื่อพิจารณาตามคำนิยามของเครื่องหมาย

รับรองและเครื่องหมายร่วมของไทยแล้ว จะเห็นได้ว่าไม่สามารถให้ความคุ้มครองแก่สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้ กล่าวคือ เครื่องหมายรับรองสามารถออกให้แก่บุคคลเพียงคนเดียว และก็ไม่สามารถใช้รับรองตนเองได้ ส่วนการที่จะนำบัญญัติเกี่ยวกับเครื่องหมายร่วมมาขยายความปรับใช้เพื่อให้ความคุ้มครองแก่สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นก็ไม่สามารถทำได้ เนื่องจากคำจำกัดความของเครื่องหมายร่วม ไม่ได้คลุมไปถึงเครื่องหมายรับรอง ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าทฤษฎีกฎหมายเครื่องหมายการค้าของไทยนั้นไม่ครอบคลุมไปถึงการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ยิ่งไปกว่านั้นกฎหมายยังได้บัญญัติไว้ชัดเจนว่าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไม่สามารถนำมาจดทะเบียนได้ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้านี้

๔. กฎหมายคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๖ เนื่องจากประเทศไทยมีนโยบายที่จะให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาคุณภาพของสินค้าที่ผลิตในท้องถิ่นให้ดียิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทางด้านการค้าของประเทศต่อไป ทั้งนี้ โดยการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จะช่วยกระตุ้นให้ผู้ผลิตในท้องถิ่นมีความต้องการที่จะเสริมสร้างและรักษาภาพพจน์ในสินค้าที่ผลิตจากท้องถิ่นของตน และยังเป็นการป้องกันไม่ให้ประชาชนสับสนหรือหลงผิดในแหล่งภูมิศาสตร์ของสินค้า โดยกำหนดให้มีการขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าที่มาจากแหล่งภูมิศาสตร์ และห้ามการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์อันจะทำให้เกิดความสับสนหรือหลงผิดในแหล่งภูมิศาสตร์อันแท้จริงของสินค้าที่ระบุในทะเบียนในขณะเดียวกัน นโยบายนี้ก็เป็นการปฏิบัติตามพันธกรณีที่ประเทศไทยมีตามข้อ ๒๒ ถึงข้อ ๒๔ ของความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้าในภาคผนวกท้ายความตกลงการค้าโลก แต่กฎหมายของประเทศไทยที่มีอยู่ยังไม่เพียงพอที่จะรองรับนโยบายการให้ความคุ้มครองและรองรับพันธกรณีดังกล่าวข้างต้นได้ จึงจำเป็นต้องยกร่างกฎหมายคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ขึ้นมา ปัจจุบันพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้ถูกประกาศใช้เป็นกฎหมายแล้ว โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๔๗ เป็นต้นไป

บทสรุป

การส่งเสริมและปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยกฎหมายเป็นสิ่งสำคัญ การจดทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ถือเป็นเครื่องมือทางการตลาดที่ผู้ประกอบการไม่ควรมองข้าม เนื่องจากสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สามารถช่วยเพิ่มมูลค่า ยกกระดับภาพลักษณ์ให้กับสินค้า และสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค ด้วยการแสดงให้เห็นความเชื่อมโยงหรือเรื่องราวระหว่างสินค้ากับพื้นที่นั้น ๆ ที่พื้นที่อื่นไม่มีให้เห็น รวมถึงยังเป็นการระบุดึงชื่อเสียง หรือคุณภาพของสินค้า ลักษณะของสินค้า วัตถุดิบที่ใช้ กระบวนการผลิต ความแตกต่างจากสินค้าชนิดเดียวกันที่มีแหล่งกำเนิดมาจากพื้นที่อื่น เป็นต้น สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จึงเป็นเสมือนเครื่องหมายรับรองคุณภาพ และแหล่งที่มาของสินค้า โดยผู้ประกอบการรายอื่นที่อยู่นอกพื้นที่นั้นไม่สามารถแอบอ้างชื่อเพื่อการทำธุรกิจ หรือที่เรียกว่า “การสวมสิทธิ์” ได้ สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไม่สามารถแสดงความเป็นเจ้าของโดยคนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง แต่ผู้ที่อยู่ในพื้นที่เท่านั้นที่มีสิทธิในความเป็นเจ้าของร่วมกัน นอกจากนี้ผู้ที่จดทะเบียนเป็นผู้ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จะต้องช่วยกันรักษาคุณภาพและชื่อเสียงนั้น ๆ ไว้ เพื่อไม่ให้เข้าข่ายการระงับใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ฉะนั้น สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จึงเป็นเสมือนเครื่องหมายรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ ผู้ผลิต หรือผู้ประกอบการจะต้องรักษาหรือคงไว้ซึ่งคุณภาพตามที่ได้มีการจดทะเบียนไว้ อีกทั้งยังช่วยสร้างความภาคภูมิใจให้กับผู้อยู่ในท้องถิ่น สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน สร้างรายได้และลดการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่เมือง รวมถึงช่วยดำรงวัฒนธรรมและองค์ความรู้ของท้องถิ่น เนื่องจากการที่จะสามารถระบุได้ว่าสินค้าใดเป็นสินค้าของพื้นที่นั้น ๆ จะต้องมีส่วนแวดล้อมที่จะก่อให้เกิดสินค้านั้น ๆ หรือมีการร่วมมือกันของกลุ่มคนในท้องถิ่น ที่จะช่วยกันส่งเสริมสร้างชื่อเสียงและการยอมรับจากคนในพื้นที่อื่นถึงคุณภาพหรือความเป็นเอกลักษณ์ของสินค้านั้น ๆ ดังนั้น ผู้ประกอบการจึงควรให้ความสำคัญและใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ให้เป็น

ประโยชน์และเป็นเครื่องมือทางการตลาดในการเพิ่มความสามารถทางการแข่งขันทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งในหลาย ๆ ประเทศพยายามที่จะผลักดันสินค้าของตนเองให้ได้รับการขึ้นทะเบียน เพื่อที่จะได้เป็นที่รู้จักไปทั่วโลก และสามารถขายได้ในตลาดเฉพาะในราคาที่สูงขึ้นกว่าสินค้าทั่วไป รวมทั้งการได้รับการคุ้มครองทางกฎหมาย ซึ่งประเทศไทยก็พยายามขึ้นทะเบียนสินค้าหลายชนิด แต่ทว่าก็ยังมียังมีสินค้าอีกหลายชนิดที่มีเอกลักษณ์และมีความจำเพาะต่อพื้นที่ผลิต หากสามารถดำเนินการได้ก็จะช่วยยกระดับสินค้าของไทยให้ก้าวเข้าสู่ความเป็นสากล และสามารถขายได้ในราคาที่สูงขึ้นได้เช่นกัน

บรรณานุกรม

กรมทรัพย์สินทางปัญญา. สิ่งปั้งชี้ทางภูมิศาสตร์. สืบค้น ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๒. จาก
<http://www.ipthailand.go.th/th/faq/item/ความรู้เบื้องต้น-เรื่องสิ่งปั้งชี้ทางภูมิศาสตร์.html>.
พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งปั้งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๖. (๒๕๔๖, ๓๑ ตุลาคม).
ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๐ ตอนที่ ๑๐๘ ก. หน้า ๓.